

Средно училище “Свети Климент Охридски”

с. Зверино, общ. Мездра, обл. Враца

УТВЪРЖДАВАМ
ДИРЕКТОР
Вилия Димова

Механизъм

за противодействие на тормоза и насилието в институциите в системата на предучилищното и училищното образование, утвърден със заповед РД 09-5906 / 28.12.2017г. на министъра на образованието и науката

Цел

Разработване и въвеждане на превантивни мерки за предотвратяване и противодействие на тормоза в училище. Прилагане на цялостен училищен подход и последователни усилия за ограничаване и/или елиминиране на предпоставките и рисковите фактори, допринасящи за насилието, и за създаване на по-сигурна училищна среда.

Очаквани резултати

Оценка и осъзнаване на проблема.

Изготвяне на „Правила на поведение и ценности“, които не допускат прояви на насилие и тормоз във взаимоотношенията в училище.

Намаляване факторите, свързани с училищната среда, които допринасят за проява на агресия.

Създаване на място, в което да се говори открито за тормоза и се работи за формирането у учениците на социални умения, недопускащи насилие като например емпатия, толерантност, уважение към различията, решаване на конфликти и др.

I. СЪЩНОСТ НА ПОНЯТИЯТА „НАСИЛИЕ” И „ТОРМОЗ”

1.1 Измерения на насилието между децата

Физическо насилие – „причиняване на телесна повреда, включително причиняване на болка или страдание без разстройство на здравето”

Психическо насилие – „са всички действия, които могат да имат вредно въздействие върху психическото здраве и развитие на детето като подценяване, подигравателно отношение, заплаха, дискриминация, отхвърляне или други форми на отрицателно отношение, както и неспособността на родителя/настойника, който полага грижи за детето, да осигури подходяща подкрепяща среда”

Тормоз

Тормозът е форма на насилие, която се определя като сбор от съзнателни негативни постъпки, които са дълготрайни, насочени към един и същ ученик от страна на един ученик или група. Насилието между деца в училище обхваща широк спектър от прояви. Това е явление със сериозни размери и оставя дълготрайни последици върху психичното здраве и поведението, както на децата, които търпят насилие, така и на онези, които го извършват.

Българската дума, която отговаря най-точно на явлението, е „тормоз” (“bullying”). Булингът е „явление, при което едно дете (или група деца) наранява, унижава или плаши друго дете целенасочено отново и отново”. Това може да се случва по много начини: бутане, блъскане; препъване; ритане; удране, шамаросване; наричане с прякори; изнудване; правене на иронични забележки; отправяне на заплахи.

Ключови в разбирането за тормоза са следните характеристики на това поведение:

- Злонамерена проява, която има за цел да нарани или унижи дете;
- Извършва се от позиция на силата, като едната страна използва доминиращата си позиция, за да нарани другата физически или психически, да я унизи или изолира от социалния живот;
- Повтаря се многократно във времето, а не е еднократен и изолиран акт на агресия.

Проявите на тормоз могат да бъдат разделени на следните основни групи:

- Физически тормоз - блъскане, щипане, разрушаване, удране, нанасяне на болка, спъване, затваряне в някое помещение;
- Вербален тормоз - подмятания, подигравки, унижение, заплахи, обиди;
- Психичен тормоз - подмятане, подиграване, закачане, омаловажаване, заплахи, изнудване, повреждане на имущество, кражба и хвърляне на вещи, заплашителни погледи, неприятелско следене;
- Социален тормоз - избягване, игнориране, изключване от дейността, одумване и разпространение на зловни слухове, натиск върху другите да не влизат в приятелски отношения с децата, обект на тормоз, изолиране.

Тормозът може да бъде реален или виртуален. Тук спада разпространяването на обидни, заплашителни и подигравателни текстови съобщения по мобилен телефон, електронна поща, Skype или Facebook;

- разпространяване на материали, които уронват достойнството на детето или го унижават;
- снимането на детето с мобилен телефон и свободното разпространяване на снимки или видео в интернет или други канали без негово съгласие, на слухове, клюки и заплахи в социалните мрежи, крадене на самоличност и др.
- разпространяване на материали, които уронват достойнството на детето или го унижават;

I. Разработване на училищна политика за предотвратяване на тормоза и подобряване на психоклимата в училище.

2.1. Задължения на всеки учител :

- Всеки учител или служител е длъжен да се намеси, за да прекрати ситуация на тормоз, на която е станал свидетел.

2.2. Мерки за намаляване на риска от училищния тормоз между учениците в СУ „Св. Климент Охридски”, с. Зверино

2.2.1. Запознаване на учители, ученици със Заповед №РД 09-5906/28.12.2017 г. и с настоящия „Механизъм за противодействие на училищния тормоз между учениците в СУ „Св. Климент Охридски”, с. Зверино чрез:

- Провеждане на семинар с цел информиране на учителите:
- „Какво е насилие и тормоз? Как да го разпознаваме?”
- Сред ученици в часа на класа и в часа за консултиране на ученици;
- Сред родителите на родителски срещи и в часа за консултиране на родители;

2.2.2. Извършване оценка на тормоза в началото на учебната година.

- Провеждане на Анкета от класните ръководители. Обработка се от Координационен съвет.

2.2.3. Включване в обучения за повишаване на квалификацията на педагогическите специалисти в областта на справяне с училищния тормоз.

III. Начини за противодействие на училищния тормоз между учениците

3.1. Създаване на координационен съвет, който да отговаря за планиране, проследяване и координиране на усилията за справяне с тормоза.

Ръководител: Петя Антонова Илиева – ресурсен учител и психолог
членове:

Станимира Иванова – старши учител със специалност психология;

Мими Иванова – старши учител по история и цивилизация, координатор по чл. 7

Христинка Цолова – учител по математика и информ. Технологии;

Иванка Николова – медицинско лице;

Светла Атанасова - председател на ученическия съвет;

Стилияна Стоянова – родител;

3.2. Планиране и реализиране на дейности за превенция на агресията.

- Попълване на въпросник за тормоза в училище/бланка на Софийски университет/ с цел проучване нивото на тормоз в училище през учебната година.
- Картотекиране на ученици с рисково поведение в „Книга за регистриране на ученици с проблемно поведение”
- Актуализиране на плана, който да включва: дейност, срок, отговорник, отчет
- Информационна кампания със съдействието на общ. психолог и общ. възпитател
- Актуализиране на „Правила на поведение и ценности” , направени от класовете и класните ръководители, обобщаване на всички предложения, за да се изготвят училищни правила.
- Посещения на семейства на деца в риск
- Разработване на стъпки за привличане на родителите
- Подобряване на системата от дежурства с оглед обхващане на местата, в които на етапа на оценка е установено, че се извършва тормоз;
- Решаване на казуси; ролеви игри
- Обсъждане на дейности с Координационния съвет
- Отчет и оценка на проблема с насилието.

3.3. Процедури и алгоритъм при установен училищен тормоз

Ниво на тормоз	Отговор на училището	Отговорни лица
Ниско нарушение на правилата	Прекратяване – изтъкване на нарушеното правило – налагане на съответната последица	Учители и класен ръководител, психолог
Повтаряне на едни и същи нарушения на правилата	Протокол за тормоз – възстановяване на щетата, разговаря се в комисията УКБППМН	Класен ръководител, членове на УКБППМН, психолог, директор
Сериозно - злоупотреба със сила, както и при екстремни ситуации, в които съществува опасност за живота и здравето	Насочване към МКБППМН, РУ „Полиция” и община по силата на Координационния механизъм;	Координационен съвет, класен ръководител, членове на УКБППМН, психолог, директор

3.4. Действия при разрешаване на установен училищен тормоз между учениците

На първо място важно е да се разграничат случаите, когато не се касае за тормоз, а само за игра или приятелско премерване на силите между учениците. За целта е необходимо да се наблюдава поведението на децата, включително и на тези, които само присъстват, без активно да участват. По-голямата част от ситуациите на тормоз следва да бъдат овладени от учителите, а някои и от самите деца. Всяка намеса изисква внимателна преценка на ситуацията и нейната тежест.

3.4.1. Първа стъпка: Прекратяване на ситуация на тормоз:

Задължение на всеки учител е да се намеси, за да прекрати ситуация на тормоз, на която е станал свидетел.

- В случай на физически тормоз учениците трябва да бъдат разделени, да се прекрати физическият контакт между тях незабавно и да се уведоми класния ръководител.
- Не трябва веднага да се разпитва за случилото се, да се обсъждат причините за насилието или да се изяснява ситуацията. Това следва да се случи на по-късен етап.
- Важното е учителят ясно да обяви пред всички, че това е насилие и то е недопустимо поведение.

3.4.2. Втора стъпка: Реакции спрямо детето, което е упражнило тормоз:

Когато става въпрос за първа проява, която не е тежка по отношение на нанесената вреда, може да се приложи подходът за възстановяване на щетата. Той се прилага от класния ръководител и педагогическия съветник. Подходът за възстановяване на щетите изисква време и по-задълбочен разговор с ученика. Важно е учителят със спокоен и умерен тон, както и с държанието си, да покаже ясно, че проблемът е в начина на поведение, а не в личността на самия ученик и че съдейства с оглед отново да се възстановят ценностите, към които училището ни се придържа, а не за да бъде наказан. Ключов момент във възстановяването на щетата е, че класният ръководител и педагогическия съветник разговарят с ученика, а ученикът сам избира и решава как ще поправи грешката си, с което отново ще се възстанови нарушената ценност. С това негово решение трябва да се съгласи и ученикът, който е бил потърпевш от тормоза. Като първа стъпка класният ръководител и педагогическият съветник изслушват детето. Не е желателно детето да се изслушва съвместно с потърпевшото дете. След изясняване на ситуацията и постигане на договорка, за определен период от време се проследява поведението на децата и се дава обратна връзка.

3.4.3. Трета стъпка: Реакции спрямо дете, което е обект на тормоз:

Работата с деца, които са обект на тормоз, е насочена към формиране у тях на умения за справяне с подобно поведение.

- Класният ръководител и психолога говорят с детето, по възможност още същия ден, за да разберат какво точно се е случило;
- Подчертава се поверителността на разговора, като се спомене кои ще бъдат уведомени за случилото се;
- Класният ръководител наблюдава детето в следващите дни, за да се увери как се чувства и при необходимост отново разговаря с него.

3.4.4. Четвърта стъпка: Реакции спрямо наблюдателите:

- Класният ръководител изтъква тези, които са се намесили в защита ценностите на училището. На останалите се споделя очакването да направят същото, ако се случи в бъдеще;
- Класният ръководител насърчава учениците за грижа спрямо тормозеното дете.

IV. Училищна система за насочване към други институции

4.1. Регистриране на ситуации на тормоз

- Създава се **регистър на училището** за регистриране на случаи на тормоз между учениците.
- Всяка ситуация на тормоз се регистрира и описва от учителя, който я е наблюдавал с цел да се проследи развитието на случая във времето и да се планира подходяща интервенция. Регистърът съдържа следните реквизити: „дата“, „кратко описание на всяка ситуация“, „участници“, „клас“, „вид насилие“, „предприети мерки“, „подпис на служителя“. Този регистър се съхранява на достъпно място в учителската стая или при педагогическия съветник.
- Класните ръководители следят вписаните в регистъра случаи и предприемат съответни мерки като взаимодействат с учители и с КС.
- В случаите, при които поведението на детето се отличава с изразени агресивни прояви, снижен контрол върху гнева, склонност да разрешава конфликтни ситуации с насилие Координационният съвет предлага на директора да бъде потърсено съдействие от страна на отдел „Закрила на детето“ по местоживееене и отдела за „Закрила на детето“- гр.Мездра, местните комисии за БППМН, полицията и всички останали участници в мултидисциплинарния екип по силата на координационния механизъм.

Координационен съвет

Председател:

Петя Илиева – ресурсен учител и психолог.....

Членове:

1. Станимира Иванова – старши учител.....
2. Деница Ценова- начален учител
3. Мими Иванова – старши учител.....
4. Христинка Цолова – учител.....
5. Иванка Николова – медицинско лице.....
6. Светла Атанасова – председател на УС.....
7. Стилияна Стоянова –родител.....